

KAZDAĞLARI KIRAZLI'DA

Altın İşletmeciliği Hidrojeolojik Açıdan Değerlendirildi

Türkiye'nin oksijen depolarından Kaz Dağları'nda yapılmak istenilen altın madenciliği kapsamında Alamos Gold/ Doğu Biga Madencilik Şirketi tarafından hazırlatılan "Kirazlı Altın ve Gümüş Madeni Kapasite Artışı ve Zenginleştirme Projesi ÇED (Çevresel Etki Değerlendirme) Raporu" yeraltı ve kaynak suları (hidrojeoloji) üzerine etkileri açısından Odamız tarafından

değerlendirilmiştir.

Hidrojeolojik açıdan yapılan bu değerlendirme sonucunda; aşağıdaki tespitler yapılmıştır.

- Madencilik sahası, içme suyu amaçlı olarak da kullanılan Atikhisar Barajı'nın su toplama alanı içerisinde yer almaktadır. İnceleme alanında yeraltı suları yüzey sularını beslemekte ve dolayısıyla birbiri ile etkileşim halinde bulunmaktadır. Maden çalışmaları sonrasında oluşacak kimyasal sızıntılar ve asit kaya drenajı oluşumu bölgedeki birimlerin sahip olduğu süreksizlikler (kırık, çatlak) aracılığıyla yeraltı suyundan yüzey sularına karışacak ve bu durumda yeraltı sularında meydana gelebilecek herhangi bir miktar ve kalite açısından bozulma yüzey sularında da gözlemlenecektir. Bu da, yeraltı suyunun beslediği/etkileşimde

olduğu akarsular vasıtasıyla içme suyu amaçlı olarak da kullanılan Atikhisar Barajı'nı kaçınılmaz olarak olumsuz etkileyecektir.

- Proje alanı civarındaki yerleşim birimleri tarafından yıllardır içme ve kullanma suyu amaçlı olarak kullanılan çeşme ve kaynakların hidro-jeokimyasal analiz sonuçlarına göre ağır metal içeriyor olması içme suyu standartlarına göre çelişkili olup laboratuvar analizlerinin yeniden yapılarak, sorgulanması; sonucun doğru olması durumunda ise çözüm üretilmesi gereken son derece önemli bir konudur.
- Nihai ÇED Raporunda depolama alanlarında oluşacak herhangi bir sızıntıya karşı gerekli önlemlerin alınacağı ve proje alanı çevresinin drenaj, kuşaklama kanalları ile çevreleneceği belirtilse de doğrudan alana düşen yağışın

yeraltı suyuna süzülmesine karşı bir önlem bulunmamaktadır. Bunun yanı sıra doğrudan alana düşen yağış, modelleme çalışmalarında dikkate alınmamıştır. Dolayısıyla madenin işletilmesi veya terk edilmesinden sonra depolama alanlarına direkt düşen yağışın süzülmesiyle yeraltı suyunun kirlenmesi söz konusudur

- Açık ocak alanında yapılan “Yeraltı Suyu Akım Modellemesinde” kullanılan verilerin, akifer özelliklerine ait literatür bilgilerinden derlendiği raporda belirtilmektedir. İnsan ve canlı yaşam için son derece önemli olan model çalışmalarında, doğrudan sahadan elde edilen verilerin kullanılması gerekirken, çalışmalarda literatür bilgilerinin kullanılmasının yanlış sonuçlar verebilmesi her zaman mümkündür.
- Model kalibrasyonunun hangi parametreler ve hangi hassasiyette yapıldığı açık olarak belirtilmediğinden modelin sistemi doğru temsil edip etmediği bilinmemektedir. Bu nedenle yapılan model senaryolarının ve ileriye yönelik kestirimlerin doğruluğu da sorgulanır durumdadır.
- Raporda, model kalibrasyon yapılırken, kurak sezonda ölçülen değerlerin kullanıldığı görülmüştür. Bu yaklaşım ile en iyi senaryo dikkate alınmıştır. Oysa yağışlı dönemlerin referans alınarak en kötü senaryoya karşı hazırlıklı olunması ve önlem alınmasının daha gerçekçi olacağı açıktır. Modelin en olumsuz koşullar baz alınarak hazırlanmaması önemli bir eksikliklerdir.
- Modelin yeniden işletilip elde edilen sonuçların günümüzde gözlenen veriler ile uyumu incelenmelidir.
- Çeşme ve diğer kaynaklarda alınacak su numunelerinin kimyasal analizleri yapılarak kalitesinin tekrar değerlendirilmesi gerekmektedir.
- ÇED kapsamında onaylanan projelerde verilen taahhütler, korumaya yönelik önlemlerin yerine getirilip getirilmediğine dair izleme ve denetimlerin yapılması, yeraltı sularının

korunması açısından da önem arz etmektedir. Ancak, ÇED Yönetmeliğinde 08.07.2019 tarih ve 30825 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren bir takım değişiklikler yapılmıştır. Yatırımların İzlenmesi ve Kontrol Edilmesi’ni düzenleyen 18. Maddesinde; “ÇED Olumlu Kararı verilen projelerin proje sahibi; komisyonca belirlenen periyotlarda yatırımda kaydedilen gelişmeleri içeren Proje İlerleme Raporu’ nu, Bakanlıkça yeterlik verilen ve söz konusu projenin ÇED Raporu’nun hazırlanmasında görev almayan kurum/kuruluşlara hazırlatarak elektronik sisteme yüklemek ve Bakanlık denetimlerinde sunmakla yükümlüdür” şeklinde yapılan düzenleme ile, ÇED kapsamında onaylanan projelerde verilen taahhütlerin ve korumaya yönelik önlemlerin izlenmesi, ÇED raporu hazırlanmasında olduğu gibi yine proje sahibi tarafından ücreti verilen yetkili kuruluşlarca yapılması öngörülmüştür. Devletin asli görevleri arasında olan izleme ve denetim sisteminin özelleştirilmesi, siyanür liçi gibi çevre ve insan sağlığı üzerinde son derece etkili olan projelerde, ücreti proje sahibi tarafından ödenen kapasite ve yetkinliği belli olmayan kuruluşlar tarafından izleme ve denetimin gerçekleştirilmesi, ÇED raporu kapsamında taahhüt edilen koruma önlemlerinin alınıp alınmayacağına ilişkin derin kuşkuların oluşmasına neden olmaktadır. Kirazlı sahasında da taahhüt edilen önlemlerin alınmasının da kuşkulu olacağı açıktır.

Sonuç olarak, yukarıda da belirtildiği üzere, Kirazlı Altın ve Gümüş Madeni işletmesinin, yeraltı suyu ile yeraltı suyundan beslenen yüzey ve kaynak suları üzerinde halkı ve yaşam çevresini de etkileyecek şekilde olumsuz etkileri olacağı açıkça görülmektedir.

Bu nedenle yöredeki halkın ve doğal yaşam koşullarını olumsuz ve geri dönülmez bir şekilde etkileyen bu projeden derhal vazgeçilmelidir!

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu